

Arbeidsmarktregio Zorg en Welzijn
Haaglanden en Nieuwe Waterweg
Noord
p/a ZorgZijn Werkt
Ierlandlaan 29
2713 HG Zoetermeer

betreft
Advies commissie Werken in de Zorg

ons kenmerk	datum
WiZ – Haaglanden - Nieuwe Waterweg Noord – advies najaar 2019	29 november 2019

Beste ondertekenaars van het RAAT van de regio Haaglanden – Nieuwe Waterweg Noord,

Op 18 oktober vond het gesprek plaats tussen de Commissie Werken in de Zorg en de volgende gespreksdelegatie uit uw regio:

- Coralie Elmont, directeur ZorgZijn Werkt
- Michel Winnubst, projectleider RAAT ZorgZijn Werkt
- Henriëtte Bertels, bestuurder bij Cardia (VVT)
- Marjolijn van der Meer, Directeur ROC Mondriaan
- Flora van Eck, programmamanager Extra Strong

De commissie dankt deze gesprekspartners nogmaals voor het boeiende gesprek.

Aanleiding

In maart 2018 lanceerde minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Hugo de Jonge het actieprogramma Werken in de Zorg, met de ambitie: *Ons doel is nu en in de toekomst goede zorg en welzijn te kunnen blijven bieden. Hiervoor is het essentieel dat we voldoende medewerkers hebben, die goed zijn toegerust voor en tevreden zijn met het belangrijke werk dat zij doen. Onze ambitie is daarom een tekort van nul of daar dichtbij.*

Het actieprogramma concentreert zich op verandering in de regio: regionale actieplannen vormen de basis van de aanpak. De commissie Werken in de Zorg maakt onderdeel uit van het actieprogramma en heeft als opdracht om breed naar het arbeidsmarktvragestuk van een regio te kijken en hier advies over te geven. In jaarlijkse bestuurlijke voortgangsgesprekken kijkt de commissie naar de kwaliteit en voortgang van de

Regionale Actieplannen Aanpak Tekorten (“RAAT’s”).

In het gesprek tussen de commissie en de gespreksdelegatie van uw regio op 18 oktober is gereflecteerd op de gezamenlijke ambities en doelen van het RAAT en op de voortgang. De commissie realiseert zich dat dit een delegatie zonder last of ruggenspraak is. Het gesprek was het tweede van een reeks, waarbij de inzet van de commissie is om een aantal jaren mee te denken en te adviseren over te nemen stappen, om goede praktijken te identificeren en te delen en om knelpunten en ontwikkelvragen te signaleren en te agenderen.

In de periode van half september tot eind oktober is van in totaal 24 regionale actieplannen de voortgang sinds het najaar van 2018 besproken. Alle regio’s hebben voorafgaand aan de gesprekken uitgewerkt wat de stand van zaken is ten aanzien van de aanbevelingen die de commissie vorig jaar gaf. Ook hebben zij door het invullen van een referentiekader zicht gegeven op hun ontwikkeling als netwerk en de stappen die zijn gezet in hun aanpak van de arbeidsmarkttekorten.

Aan de hand van het gesprek tussen de commissie Werken in de Zorg en de genoemde gespreksdelegatie uit uw regio en de beschikbaar gestelde documentatie, heeft de commissie een beeld kunnen vormen van de wijze waarop uw regio werkt aan het arbeidsmarkt vraagstuk.

Met deze brief verschaft de commissie de regio Haaglanden - Nieuwe Waterweg Noord een terugkoppeling en een aantal adviezen ter overweging. Het gespreksverslag is ter informatie als bijlage bij deze brief gevoegd.

Het advies dient als ondersteuning voor u en uw partners in de regio bij de uitwerking en verwezenlijking van uw ambities. De commissie probeert in elk regioadvies die prikkel te beschrijven waarvan zij denkt dat de regio die nodig heeft om een volgende stap te zetten.

Het advies is tevens een van de elementen die de minister gebruikt bij het nemen van een beslissing over toekenning van de SectorplanPlus middelen.

Aanpak van de commissie

Om de regio’s met elkaar te kunnen vergelijken en te kunnen komen tot een landelijk advies, is gekozen voor een vaste agenda voor alle gesprekken. Het gesprek werd gestart met het bespreken van de stand van zaken t.a.v. de aanbevelingen. Hierna kwamen de resultaten van de regionale inspanningen in kwantitatieve zin aan de orde en de status op de onderdelen van een referentiekader.

Ten behoeve van de bestuurlijke voortgangsgesprekken heeft de commissie een referentiekader opgesteld. Het geeft aan hoe de commissie kijkt naar de ontwikkeling in de regio’s en dient als ‘onderlegger’ voor de gesprekken. In het referentiekader komen vijf vliegwielen voor die door de commissie geformuleerd zijn op basis van de inzichten uit de gespreksronde met de regio’s in 2018.

Het referentiekader bevat de volgende elementen:

- Regio-analyse: Ligt er een scherpe analyse van de huidige en verwachte toekomstige situatie op de arbeidsmarkt ten grondslag aan de samenwerking en de plannen?
- Ambitie & Aanpak: Zijn ambities en aanpak toereikend om de regionale opgave op te lossen?

- Met speciale aandacht voor drie vliegwiel: ‘Onderwijsvernieuwing en Leven Lang Ontwikkelen’, ‘Behoud van zorgprofessionals’ en ‘Sociale en technologische innovatie’.
- Regionale netwerk: Is er een goed functionerend regionaal netwerk? Is er sprake van een doorleefd commitment onder de bestuurders?
Met speciale aandacht voor twee vliegwiel: ‘Invloed en betrokkenheid van zorgprofessionals’ en ‘Anders besturen, samenwerken vanuit een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid’.

Indrukken van de commissie van de regio Haaglanden – Nieuwe Waterweg Noord

De commissie ziet een regio, waarin door de jaren heen een rijke historie aan initiatieven ontstaan is. De commissie adviseert om meer focus aan te brengen in alle inspanningen ten aanzien van het arbeidsmarkt vraagstuk. Behoud en uitstroom zijn een belangrijk aandachtspunt. Er is al veel bekend over redenen voor uitstroom en in den lande worden verschillende aanpakken ingezet. De regio kan hier gebruik van maken, waardoor snel effect bereikt kan worden.

De commissie constateert dat de regio een aantal goede dingen bewerkstelligt.

Positief valt op:

- Gezond en Gelukkig Den Haag in ontwikkeling met als missie: “Den Haag wil de meest innovatieve regio van Nederland zijn met betrekking tot het behalen van gezondheidswinst, meer geluk en het opheffen van gezondheidsverschillen onder zijn inwoners”, heeft veel potentie.
De ICT/eHealth-tafel van Gezond en Gelukkig Den Haag stelt zich ten doel om ervoor te zorgen dat beschikbare oplossingen uit IT en technologie kunnen bijdragen aan/ingezet kunnen worden in de Haagse zorgketen. Daarbij gaat het om twee sporen. Het eerste spoor is het implementeren van passende technologie voor inwoners in de gehele zorgketen. Het tweede spoor betreft de inzet van ICT om de basisinfrastructuur voor de gehele keten te verbeteren.
- Binnen Extra Strong bestaat al vele jaren een mooie samenwerking tussen onderwijs en werkveld. Verschillende voorbeelden worden genoemd. Zo lopen studenten stage in verschillende branches. Ook wordt in de curricula veel aandacht besteed aan professionele weerbaarheid.
Er is een verdergaande integratie tussen mbo en hbo zichtbaar.
- Uit de aangeleverde informatie van de regio en van Waardigheid & Trots blijkt dat de banden tussen Zorgzijn Werkt en Zorgscala, een vereniging van VVT-organisaties, zijn aangehaald in het kader van RAAK. Er ligt nu een actieplan met doelstellingen.

De commissie doet graag de volgende aanbevelingen om de aanpak op een aantal terreinen te versterken:

- **Aanbrengen van focus en sturen op resultaten**
Door de jaren heen is een rijke historie aan initiatieven ontstaan. Strong en Extra Strong zijn initiatieven die werden ingezet door 28 bestuurders, die zich hieraan vanaf 2015 voor vier jaar committeerden en later weer voor vier jaar. Op een later tijdstip (maart 2018) werd het RAAT getekend. Het RAAT is bindend t.a.v. het arbeidsmarkt vraagstuk in zorg en welzijn. Doel is van elkaar

te leren en successen te delen. RAAK is een verbijzondering van het RAAT, dat zich alleen richt op de VVT. Na het RAAT is Gezond en Gelukkig Den Haag gestart, dat een bredere scope heeft.

De commissie vindt het als buitenstaander heel moeilijk te begrijpen en vraagt zich oprecht af of de insiders dat wel doen: "Zien zij door de bomen het bos?". Tegelijkertijd is dit niet waar het primair om draait. De commissie vraagt zich af hoe de regio gezamenlijk stuurt op het bereiken van arbeidsmarkt doelstellingen. Geadviseerd wordt meer focus aan te brengen in alle inspanningen t.a.v. het arbeidsmarkt vraagstuk. Het gaat er om de gezamenlijke ambities t.a.v. de arbeidsmarkt met elkaar scherp te stellen langs de lijnen 'meer, beter, anders' en hier gericht op te sturen: Wat ambiert de regio in termen van concrete doelstellingen (bijvoorbeeld daling uitstroom met x%) en welke activiteiten dragen bij aan het realiseren van die doelstellingen?

Dat die activiteiten verdeeld zijn over verschillende netwerken of programma's is op zich geen probleem, maar het gaat dus om de focus en samenhang tussen alle activiteiten en om gerichte sturing op te bereiken resultaat.

- **Aanpak behoud**

Behoud en uitstroom zijn een belangrijk aandachtspunt voor de regio. Uitstroom uit de sector leidt tot krapte, is hoger dan in de rest van Nederland en is in de eerste twee jaar na indiensttreding massief. De regio geeft aan het thema behoud in 2020 centraal te stellen bij de arbeidsmarktaanpak, maar nog bezig te zijn met de uitwerking van de precieze aanpak. Er is al veel bekend over redenen voor uitstroom en in den lande worden verschillende aanpakken ingezet. De commissie adviseert om hier gebruik van te maken, waardoor snel effect bereikt kan worden. Het Actieleernetwerk en de contacten met andere regio's (via Regioplus) kunnen hiervoor benut worden.

- **Versnellen van sociale en technologische innovatie**

Zoals gezegd ziet de commissie potentie in het 'Gezond en Gelukkig Den Haag'-initiatief. De tafels ICT/ eHealth en preventie raken aan het hart van waar 'anders werken in de zorg' over gaat. Resultaten op die thema's zullen ook hun effect hebben op de personeelstekorten. Wat kan het regionale netwerk met elkaar doen om deze tafels te versnellen, opdat effecten niet te lang op zich laten wachten? En hoe kan zij haar invloed aanwenden zodat in ieder geval ook voldoende ingezet wordt op innovatie die bijdraagt aan het oplossen van de personeelstekorten (naast een verbetering van kwaliteit of toegankelijkheid van zorg)?

Door de regio ervaren belemmeringen

In het gesprek is een aantal belemmeringen naar voren gebracht dat de regio ervaart in de context/het systeem waarbinnen zorg & welzijnsorganisaties het hoofd proberen te bieden aan het arbeidsmarkt vraagstuk:

- Rol van de gemeenten: De gemeente wordt als concurrent ervaren op de arbeidsmarkt aangezien zij ook werkgever is, maar met een andere cao werkt.
- ACM: De regio heeft zich te houden aan de regels met betrekking tot kartelvorming. Dit maakt het moeilijker om onderling afspraken te maken.

- Zorg en ICT: Het onderwerp ICT ontstijgt de instelling en de regio, aangezien de zorg een zekere naïviteit kent als het om ICT gaat. Een infrastructuur als SURF zou best interessant kunnen zijn voor de zorg en zou landelijk ingevuld kunnen worden. SURF is een ICT-coöperatie van onderwijs en onderzoek.

Deze belemmeringen worden gedeeld met VWS en de commissie brengt de meest besproken belemmeringen onder de aandacht in haar overkoepelende rapportage.

Totaalbeeld commissie van de regio

De commissie ziet een regio waar de samenhang wordt gedragen door de thema's in meerdere samenwerkingsverbanden, zoals Zorgzijn Werkt, Zorgscala, Extra Strong en Gezond en Gelukkig Den Haag. Deze activiteiten lopen door elkaar heen en verschillen in oorsprong en tijdpad. De commissie vindt als buitenstaander de samenhang tussen de diverse initiatieven moeilijk te begrijpen en vraagt zich oprecht af of de insiders dat wel doen. Om die reden heeft de commissie geadviseerd om meer focus aan te brengen op wat de regio echt wil bereiken ten aanzien van het arbeidsmarkt vraagstuk. De commissie hoopt dat de regio hier gehoor aan geeft, hetgeen vanzelfsprekend aan de regio zelf is. De commissie verwacht dat meer focus en ook resultaat sturing een positief effect zal hebben op de arbeidsmarktresultaten van de regio. Dit effect kan versterkt worden door in den lande inspiratie op te doen voor verschillende aanpakken.

Tot slot

De commissie ziet ook voor de komende twee jaar uit naar vruchtbare gesprekken en een productieve samenwerking met uw regio!

Ik hoop u hiermee op dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Namens de commissie,

Hoogachtend,

Doekle Terpstra
Voorzitter Commissie Werken in de Zorg

Bijlage: Gespreksverslag